

Q. D. B. V.
DISSERTATIO IVRIDICA
DE
DIFFERENTIIS IVRIS
ROMANI ET GERMANICI
IN
BENEFICIO SEPARATIONIS

676a

QVAM
IN REGIA FRIDERICIANA
PRAESIDE
D. IOANNE TOBIA CARRACH
IVRIVM PROFESSORE PVBLICO ORDINARIO

D. II. IANVAR. ANNI MDCCCXL.

H. L. Q. C.

PVBLICE VENTILANDAM EXHIBET
IACOBVS EMMERICH
GÜSTROA-MEGAPOLITANVS.

HALAE MAGDEBVRGICAE
TYPIS IOAN. FRIDERICI GRVNERTI ACADEM. ET SENAT. TYPOGR.

(6)

05 H.745

Q. D. B. V.
DISSERTATIO IVRIDICA
DE
DIFFERENTIIS IVRIS
ROMANI ET GERMANICI
IN
BENEFICIO SEPARATIONIS.

§. I.
Aerumnarum atque periculi plenissimam **Thema.**
rem esse concursum creditorum, sci-
unt pariter, qui iura condunt, quam
qui illa in dicasteriis & iudiciis appli-
cant; sapissime vero cum detrimento experiuntur
illi, quorum fortunæ in hoc discrimen deducuntur.
Sive enim debitorem obæratum, sive ipsos quoque,
qui circa istius bona concurrunt, creditores confide-
remus, ex utraque parte non solum difficilis admo-
dum sed desperata fere caussa apparet. Debitoris
A quippe

quippe facultates æri alieno exfoluendo plerumque impares sunt, prætereaque sumtuosa lis sportulis iudicialibus atque mercede curatoris bonorum & litis, qui dicitur, exile patrimonium adhuc magis immittit, vt olim in actis legisse meminerim, debitorem quendam communem, quem vocant, qui ab initio quorundam ex creditoribus ius in dubium vocauerat, singulis hisce tandem respondisse: Duplicando *sichet Liquidat doch wohl, daß aus diesem concurs wenig oder nichts für ihm werde übrig bleiben: also mag auch N. Forderung als richtig passiren, und will Liquidat dieselbe hiermit eingeräumet haben &c.* Inde debitor æque ac creditores quodvis auxilium, licet aliquando fatis flebile, circumspiciunt, & quilibet operam dat, vt tabulam quasi de naufragio arripere possit. Illius quidem in præsentī curam non habeo: verum ad hos saltem hæc spectat tractatio. Quenadmodum autem his non solum cum debitore ære alieno obruto, vel curatore litis, quem contradictorem communem vocant, res est, sed ipsi inter se certant & inuicem conflictantur, qui & quid quisque eorum ex hac iactura seruare possit: quum quilibet e re sua esse sciat, sibi neminem, se vero omnibus in impetrando eo, quod sibi debetur, præferri: ita partim de ipsa crediti veritate, partim de ordine satisfactionis, partim de ipso obiecto, ex quo suum cuique præstandum frequens & acerrima oritur contentio. Ad postremam controuersię speciem pertinet SEPARATIO BONORVM, quæ non leue præiudicium infert solutioni impetrandæ vni commo-
 dum alteri admodum incommodum: quapropter
 quilibet

quilibet creditorum vndecunque omnia studiose con-
 quirat, quæ pro modo utilitatis suæ ad eam aut obri-
 nendam aut impediendam faciunt. Eumque in fi-
 nem, vti alias frequenter accidit, in hac quoque
 causa plerumque Romana iura in subsidium vocarunt:
 quo ipso tamen in hac iuris materia tanta iurium La-
 tii & Germaniæ confusio exorta est, vt ipsum BE-
 NEFICIUM SEPARATIONIS *beneficio separationis* ma-
 xime indigeat. Periculum hac in re facere constitui,
 expositurus specimine hoc academico DE DIFFE-
 RENTIS IVRIS ROMANI ET GERMANICI IN BE-
 NEFICIO SEPARATIONIS: eamque spartam eo lu-
 bentius mihi sumsi, quod non solum patria iura aper-
 te in hac re diuortium faciant a Romanis legibus, sed
 etiam ipsos habeam maximi nominis ICTOS LAV-
 TERBACHIVM, SCHILTERVM, MEVIVM, BRVN-
 NEMANNVM, aliosque, qui faciem prætulere; quo-
 rum vestigia sedulo vt premam, meum esse duxi.
 Attamen ideo laborem meum superfluum esse,
 minime putavi: tum quod laudati ICTi quædam
 adhuc monenda reliquerint, tum quoque quod di-
 uersis vtantur rationibus, tum denique quod sub cen-
 suram vocati sint ab aliis, sicuti multi separationi iu-
 ris Romani & Germanici magis obuiam ire, quam viam
 parare solent.

§. II.

De ordine, secundum quem thema propositum
 pertractandum sit, vt multa præmoneam, necesse
 haud est: quippe quem ipsa negotii natura suppedi-
 tat. Nimirum vt ab initio ab æquiocationis ambi-
 guitate terminus liberetur, ipsa requirit necessaria

Ordo dicen-
 dorum.

perspicuitas. Postea mox exponendum erit, quid ipsa res sit, quæ in presenti tractatur. Porro paucis perpendendum est, quantum naturalis ratio in hac causa constituat. Tunc sequentur differentiæ generales ex Romano & Germanico iure. Has excipient differentiæ primariæ speciales, siue hæ ratione subiecti seu personarum, quibus hoc separationis ius competit, siue respectu obiecti seu bonorum separandorum, siue ratione modi occurrant: simulque ea, quæ hac in re a maioribus bene tradita, sed ab aliis in dubium vocata sunt, ab obiectionibus erunt vindicanda. Et hoc modo totum negotium commode absolui posse, existimo.

§. III.

De variis generibus separationis.

Passim in iuris disciplina & diuersis eius partibus diuerso admodum in sensu mentio iniicitur separationis: quæ non solum de rebus multifariam, verum de ipsis quoque personis prædicatur. Quoad has enim in causis matrimonialibus occurrit separatio coniugum, quæ fit a thoro & mensa: quoad illas autem non solum in feudalibus causis de feudi & allodii separatione inter successores feudales & allodiales frequens est disputatio, sed in ipsis allodiis diuersi generis separatio locum obtinet; sic in quæstione de acquirendo rerum dominio per accessionem de separatione accessorii à re principali, cui illud inuito domino iunctum est, cuiusque dominium hic dimittere non vult, actione ad exhibendum disceptatur; sic tandem circa concursum creditorum communium de bonis debitoris obæratæ separandis maximæ & difficiles oriuntur contentiones. Hoc postremum separatio-

ratiōnis genus tantum ad me spectare in præsentī tractatione, & ex inscriptione disertationis intelligendum est, & facile liquet ex consideratione dīctorum sub §. 1. cætera itaque separationum genera hoc loco non curo. Et quamvis in causam concursus creditorum aliquando incidat quoque quæstio de separatione accessoriorum a re principali modo descripta, vti & de separatione feudi & allodii: inde tamen hæc non eadem est cum beneficio separationis, quæ proprie creditores concurrentes vtuntur, nec ex huius sed ex propriis suis principiis exponi debet. Imo etsi ex accidente in separatione feudi & allodii ex hoc iure separationis creditorum concurrentium aliquando quid dependeat: tunc tamen ex deducendis facile fieri poterit consecutio ad decisionem eiusmodi quæstionum.

§. IV.

Verum quæ circa concursum creditorum obtinet separatio ne quidem semper nec ab omnibus eodem sensu sumitur: siquidem sunt, qui non solum inter eos, qui veri sunt creditores siue diuersorum patrimoniorum ac debitorum, siue eiusdem, locum concedunt, sed etiam ius illorum, qui creditores plane non sunt, sed res suas adhuc existentes vi dominiū extra concursum vindicant, separationis nomine notant, quia ius habent separatam a iure creditorum. Quapropter secundum illorum doctrinam separatio hoc modo exponitur, & dispescitur: quod præferantur quidam creditores aliis extra concursum *iure separationis* I) *ordinario*, qui scilicet rerum apud debitorem existentium sint domini; quidam autem II) *extra-*

De separatione circa concursum creditorum.

traordinario iure LAVTERB. *Comp. Iur. Tit de Priuilegiis creditor.* quod vulgo & eminenter *beneficium separationis* dicitur: cui denique additur III) *quasi separatio*, cui etiam in ipso concursu creditorum eiusdem debitoris proprie talium locus conceditur. Quantum autem de iure Germanico huic distinctioni dandum sit, ex infra dicendis apparebit.

§. V.

De Ima specie
agitur inci-
denter quoad
ius Rom.

Attamen prima species eo minus huc pertinet, quo magis in aprico est, quod alio sensu illa dicatur *separatio*, & quod parum commode secundum ipsa iuris Romani principia ad *beneficium separationis* referri queat, ex quibus *beneficium separationis* omne *extraordinario iure* competiit. Idque adhuc magis perspicuum est, si consideremus, quam abusive domini rerum suarum apud debitorem, de cuius bonis concursus exortus est, existentium inter huius creditores haberi, & quam minus apte eiusmodi res debitoris communis rebus & patrimonio imputari possint, vt itaque *separatione* ab hoc non indigeant. Licet suum vindicantibus omnino disceptandum sit in concursu cum creditoribus concurrentibus, pariter ac ad sumtus concursus pro rata conferre debent, CHEMNIT. *de Iure prælat. creditor. shes. 36.* si creditores aut vindicantium ius in dubium vocent, aut se defendant exceptione, domino ex parte saltem obstante v. g. ob impensas. Idem dicendum est de eo, cuius res accessit rei cuiusdam debitoris, quousque illi propter *separationem rei suæ* §. 3. ad exhibendum actio eiusdemque vindicatio competit.

§. VI.

§. VI.

In Germania autem eandem res suas extra concursum vindicandi potestatem obtinere, dubium non est; quum hæc facultas communibus principiis naturalis iuris ita clarenitatur, vt proluxiore demonstratione opus non sit. Ideoque hac in re differentia vtriusque iuris vix occurrunt, nisi 1) quantum in ipso dominio discrepantia quædam obuenit, quæ hoc loco ad me non adeo spectat. 2) Minime tamen ex *Iur. Prouinc. Sax. Libr. II. art. 60.* cum CHEMNITIO *de Iure prelat. creditor. thes. II.* ibique citato FACHSIO *Diff. I.* huc referendum est, quod commodans facultatem non habeat rem commodatam vindicandi ex concursu de bonis commodatarii moto; nec opus est, vt cum citatis ICTis textum hunc tanquam rationi naturali contrarium arguamus, aut eo confugiamus, quod defuetudine sit inumbratus: quippe qui textus tale quid non continet, imo eiusmodi interpretationi contraria potius sunt postrema *citati articuli* verba; atque fallit FACHSII ratiocinium, quasi dominium sit translatum in commodatarium, & vulgare illud antiqui iuris *Hand muß Hand wahren* tertium possessorem tantum liberat a vindicatione commodantis. Potiore vero iure huc referri debet, 3) quod in locis, vbi communio bonorum inter coniuges viget, vxor bona sua exstantia extra concursum mariti vindicare nequeat. Porro 4) ob securitatem creditorum vtiliter in terris Brandenburgicis constitutum est, quod alienantes res immobiles, in securitatem pretii dominium sibi referuantes, si moto concursu hoc frui velint, curare debeant, vt talis referuatio inferatur

dem

Quoad ius
Germanicum.

dem Hypothequen-Buch, Königl. Preußl. Hypothequen- und Concurs-Ordnung §. 8. & 133. quod de fideicommissis quoque præcepit §. 9. *cit. Ordinat.* Deinde 5) in transitu monendum, quod BRUNNEMANNVS de *Processu concurs. credit. Cap. V. §. 11.* huc referat fiscum propter collectas residuas siue ordinarias siue extraordinarias. Nam cum videat, quod per *Recess. Marchicum de anno 1653. §. 29.* sancitum sit, fiscum quoad collectas præferri debere omnibus creditoribus, etiam illis, sibi enim ius separationis zu haben vermerken; hanc prærogatiuam ex iure domini supereminens fisco tribuit, & sic fiscum inter eos numerat, qui ius domini habent. Verum dominium eminentis non est dominium proprie dictum: etsi negandum non sit, quod imperans vi domini eminentis, quod dicunt, ceu parte summi imperii in republica competentis, ob huius salutem singularem prærogatiuam in concursu fisco concedere possit. Nullum quoque opus est refugium ad dominium, si cum BRUNNEMANNO *cit. loc. & STRYKIO in notis ibidem* legem restrictiue interpreteris de casu, ubi ex ipsa re collectabili debentur collectæ residuæ, quod tunc ipsi domino rem suam persequenti sint oneri, alias autem domino a fisco præiudicium non inferatur: quemadmodum enim ipsi laudati Icti hanc prærogatiuæ & interpretationis suæ adiecerunt rationem, quod dominus ipse, si rem possedisset, collectas solvere debuisset; ita certe fiscus nec dominium rei in dubium vocat domino, nec ex dominio agit, sed onus reale ex lege impositum contra dominum ipsum persequitur. Nec video, quomodo dominium quadret ad extensionem prærogatiuæ ad alia fisci credita præter

præter collectas in terris Brandenburgicis, relatum in *Ordinat. Reg. Boruff. de Hypoth. & concurs. §. 135. & a STRYKIO in notis citatis*. Itaque potius de hoc præcipuo fisci aliud erit statuendum, de quo vide infra dicenda sub specie Ilda: interim conf. *not. ult. & penult. ad BRUNNEMANN. §. cit.* Tandem 6) secundum patria jura facilius quidem hæc separationis species defendi posse videtur: quoniam tota bonorum separatio propria in concursu eo reedit, quod dominium eorum ad debitorem non pertineat, adeoque eius creditores inde satisfactionem suam urgere nequeant. Sed mox patebit, quod omnis bonorum separatio, quæ in concursu obuenit, in Germania ordinario iure nitatur atque fiat: idcirco totam distinctionem §. 4. propositam vt curamus, non est opus.

§. VII.

Transeamus nunc ad secundam speciem separationis bonorum concursum creditorum concernentem, quæ vulgo & eminenter *beneficium separationis a Ictis* dici solet *vide §. 4.* eamque in primis hæc tractatio respicit: adeoque videndum ab initio, quid ea sit? Hæc ita mihi videtur describenda: quod sit bonorum & creditorum defuncti & hæredis seorsim habita ratio, vt cuius creditori ex bonis eius, qui proprie debitor illius est, satis fiat. Summa æquitate naturali eam niti, omnes quidem confitentur: quia admodum iniquum esset, si ad bona defuncti, quæ suis creditoribus sufficiunt, creditores hæredis admitti, eaque exhaurire, & sic, forsan ob singularem prærogativam crediti sui, hæreditariorum creditorum ius inane reddere deberent. At in applicatione ad singularia

De Ilda specie, quid ea sit?

B

eadem

eadem æquitas nec semper agnoscitur, nec exercetur: idcirco paucis expendenda sunt naturalia huius rei principia, quo de eius æquitate pariter ac relatione legum positivarum ad illam eo rectius statuere possimus.

§. VIII.

Eius principia
naturalia.

Consideranti mihi naturalem huius rei indolem iam non quidem vacat prima & remotiora inuestigare principia, sed proxima tantummodo & primaria capita in breuem summam coniiciam, quantum illis opus est, ad cognitionem æquitatis & vsus legum civilium. Sic non curo, quibus rationibus ipsum ius succedendi ex naturali iure deriuandum sit; & perinde mihi est, siue ex iure naturæ late siue striete dicto, siue successionem tantum pactitiam, siue quoque sanguine coniunctorum, siue denique etiam testamentariam supponas: verum ex quacunque causa hæres quis existat decessoris sui; ex recta tamen ratione constituendum, quid ex relictis a defuncto hæreditatis nomine ad successorem pertineat. Nimirum dubium non est, 1) quod creditori, ex quacunque causa debitor ipsi siue ad speciem, siue ad genus, siue ad æstimationem obligatus sit, facultas competat, ius suum coactione externa persequendi, adeoque in statu naturali per violentiam quouis momento debitori moroso extorquendi tantum, quantum ad satisfactionem sufficit, idque in bonis creditoris sit; item 2) quod tanto minus, quantum ex rebus possessis debitor creditori præstare tenetur, sit in debitoris facultate disponendi & vtendi rebus, nisi ex permissione creditoris. Unde 3) verum est, quod proprie bona cuiusque sint, quæ ei supersunt deducto ære alieno. Porro 4) certum

rum est, quod idem ius occupandi bona pro sua satisfactione retineat creditor, si bona a debitore siue superflite siue moriente relinquuntur: 5) nec non si alius relicta a debitore occupet aut nullo titulo fultus, aut ius succedendi in bona defuncti sibi arrogans. Quoad illum enim res clara est; hic autem nequicquam iuri sibi arrogare potest, quam quod defunctus reliquit, & in bonis defuncti fuit: at id tantum consistit in eo, quod defuncto superfuit, ære alieno deducto *per num. 3.* cæteroque iniuste resistit creditori, ex fortunis defuncti satisfactionem persequenti. Neque 6) aliud velle qui succedendi ius sibi arrogat, putandus est: alias enim lædere velle existimandus esset; sed delinquere adeoque alterum lædere velle, vix quisquam præsumendus est. Prono alveo inde fluit, 7) quod eatenus quidem hæres pro debitis defuncti teneatur: sed 8) vt de suis solvat, nullum apparet necessitatis fundamentum, *conf. PVFENDORF. I. N. & G. Lib. IV. cap. 10. §. 8. cap. 11. §. 19. & Lib. V. cap. 11. §. 12.* 9) nisi a decessore relicta, ex quibus creditoribus huius ante omnia satisfieri debuerat, diminuendo his damnum intulerit, adeoque in tantum horum debitor factus ex propriis. Hinc porro 10) deducitur, quod ea tantum hæreditatis nomine ad patrimonium hæredis accedant, quæ ex relicta a defuncto superfluit deducto ære alieno *num. 3. & 5.* Nec ultra 11) patrimonii decessoris cum patrimonio successoris contingit confusio, nec vtriusque existit identitas, quam dicunt. Ideoque 12) non opus est vtriusque separatione. Neque 13) citra separationem creditori defuncti quicquam ex bonis hæredis exigendi ius est, nisi in casu *sub num. 9.*

excepto, neque 14) vicissim creditoribus hæredis aliquid iuris competit, ex bonis defuncti decessoris satisfactionem urgendi, extra quam si post deductum æs alienum defuncti quid superfit. Interim tamen 15) inficias nemo ibit, quod ab hærede, quamdiu illi creditores defuncti usum rerum ab hoc relictarum concedunt, inde suis creditoribus soluta his acquirantur, quatenus mutuatis ac conductis numis solutio recte fit, aut alienæ res a non domino datæ in bona fide accipientem transferuntur, ad effectum eas consumendi, usucapiendi & transferendi. Pariter creditoribus hæreditariis cedunt, quæ eodem modo hæres inde solvit, quæ ex bonis eius sunt, quamdiu nondum instant proprii creditores. Ex his quoque liquet, an soluta repetendi facultas creditoribus aut hæreditariis aut hæredis competat nec ne. Denique 16) cum deducta aperte niantur naturalis & sic vniuersalis iuris principiis, alteri obligationem externam imponentibus, alteri perfectum ius concedentibus, merito mihi videor colligere, quod hæc omnia in statu ciuili quoque externam coactionem efficiant mediante actione coram magistratu instituenda, atque quod illis principiis inferuendum sit: nisi 17) in republica quadam leges ciuiles addendo vel detrahendo aliquid inde recesserint.

§. IX.

Generalia iuris Romani.

Quantquam vero æquissimorum horum præceptorum non penitus ignara sit Romana iurisprudentia; eorum tamen simplicitati nec semper nec in totum indulgit: sed postquam longe ab hinc recessisset, tandem aliquantulum saltem cum prima æquitate naturali

turali in gratiam rediit. Romanis enim hæreditas, quam sæpe etiam sub bonis intelligunt, est successio in vniuersum ius, quod defunctus habuit *L. 24. D. de V. S. § L. 62. D. de R. I.* atque *iuris* nomen est *L. 119. D. de V. S.* denotans vniuersitatem seu complexum omnium iurium defuncti morte eius non extinctorum. Vnde non solum iacens hæreditas domina esse & defuncti locum obtinere creditur *L. 31. §. 1. D. de Hæred. instit.* verum hæres eiusdem potestatis iurisque esse, cuius fuit defunctus, habetur *L. 59. D. de R. I.* atque omnis hæreditas, quamuis postea adeatur, tamen cum tempore mortis continuatur, & omnia fere iura hæredum perinde habentur, ac si continuo sub tempore mortis hæredes exstitissent *L. 138. §. 109. D. de R. I.* Proinde ista omnis iuris defuncti in hæredem continuatio, illiusque cum huius iure coalitio idem patrimonium ex utroque in persona hæredis constituit, & cum omni iure demortui omnes huius obligationes, actiones & nomina in hæredem transeunt, sub quibus nomina & iura tam actiua quam passiuæ, uti vocant, sine discrimine continentur *L. 37. D. de Acquir. vel omittend. hæred.* nisi paucis exceptis, utpote suo modo obligationes ex delicto orientes. Inde non minus manifestum visum est, quod hæreditas obliget hæredem æri alieno, etiamsi non sit soluendo *L. 8. D. eod.* quam quod hæreditatis appellatio contineat etiam damnosam hæreditatem *L. 119. D. de V. S.* quæ eo magis hæredi creditur oneri esse, quod, postquam hæc iuris certi essent, qui sciret aut scire potuisset, se oneribus fore implicatum, ea conditione adire videatur *L. 38. D. de Acquir. vel omitt. hæred.* Etenim quam dura hæc iuris disciplina

fit, partim liquido apparet ex attenta traditorum consideratione, eorumque cum deductis §. 3. comparatione, partim quoque ipsa recentior pariter ac æquior iurisprudencia Romana deprehendit, cui ex duris principiis promanentes iniquæ conclusiones non potuerunt occultæ permanere. Interim quum quondam apud Romanos, antequam omne legum arbitrium penes Imperatores esset, pristina scita vno ictu aperte euertere, religioni haberetur, Prætores necessitate æquitatis naturalis adacti antiquum iuris ciuilis rigorem, vt in aliis causis, sic quoque in hac hæreditatis materia indirecte temperarunt; ita scilicet vt regulæ quidem iuris ciuilis inferuissent, sed iniquitate læsis implorantibus auxilium singularibus beneficiis subuenirent: e contrario illi, in quorum fauorem talia non erant introducta, vel qui Prætorem hac de re non adibant, ex duritie iuris ciuilis censebantur. Huc pertinet etiam beneficium separationis, quo creditoribus concursu de bonis hæredis moto ex confusione iurium & patrimoniorum defuncti & hæredis periclitantibus contra duos huiusmodi confusionis effectus succurrebant Prætores. Nam quum defunctus aliquando hæredem haberet obæratum, & sic illius patrimonium suis quidem creditoribus sufficiens coalesceret ac confunderetur cum patrimonio hæredis obæratum suis creditoribus non sufficiente, atque ex vtroque patrimonio vnum fieret, adeoque defuncti & hæredis creditores ad idem patrimonium concurrerent; facile obtingebat, vt defuncti creditores in impetrandâ solutione postponerentur creditoribus hæredis singularibus iurium prærogatiuis instructis, simulque horum

horum satisfactiōne omne patrimonium ex iuribus defuncti & hæredis coalitum fere confumeretur, vel saltem per concursum creditorum hæredis ita imminueretur, vt creditoribus hæreditariis parum vel nihil reliquum esset, quibus tamen satisfieri potuisset, si seorsim habuissent defuncti debitoris bona. Quod, quum in creditorum hæreditariorum perniciem vergeret citra eorum culpam, Prætores ad normam æquitatis ita temperarunt, atque implorantibus his tali auxilio subuenerunt, vt vtriusque patrimonii separatam haberent rationem, quo duri effectus civiles confusions iurium euerterentur, & creditores hæreditarii sibi ante omnia ex relictis a defuncto suo debitore satisfactum irent. Eoque modo contra rationem & regulam iuris civilis inualuit prætorii iuris singulare hoc beneficium separationis bonorum: quod itaque in iurisprudencia Romana est iuris prætorii beneficium, quo creditoribus hæreditariis petentibus patrimoniorum defuncti & hæredis in huius persona confusorum separata habetur ratio, vt illis solis ante omnia ex bonis defuncti satis fiat.

§. X.

Hoc ita obtinuit, eoque beneficio ad rigorem iuris civilis duri molliendum opus fuit pristinis iurisprudenciæ Romanæ temporibus: sed an nouiore iure apud Romanos idem necessum fuerit, ambiguum est; quidam aiunt, alii negant, postquam beneficium inuentarii introductum. Ad minimum putant, tunc non opus esse separationis beneficio, si hæres cum beneficio inuentarii hæreditatem adierit, cum hoc modo bona defuncti a patrimonio hæredis iam diuisa sint

Continuatio
quoad ius Ro-
manum re-
centius.

sint, adeoque, separationis beneficio vt ea distinguantur, necesse non fit. Huc quoque referunt *Legem vlt. §. 4. C. de Iur. delib.* quippe qua hæres, qui inuentarium confecit, iubetur, ex bonis defuncti creditoribus hæreditariis pro viribus hæreditatis satisfacere: proinde hæres, vti ex hæreditate in commodum creditorum hæreditariorum damnum ferre non tenetur, ita pariter nec in eorundem præiudicium ex bonis hæreditariis lucrum sentire posse videtur *cit. L. vlt. §. 10.* quod tamen eueniret, si hæres, qui cum inuentarii beneficio hæreditatem adiit, ex bonis defuncti in detrimentum creditorum hæreditariorum suis creditoribus soluere posset. Cumque id fieri non debeat, adeoque propter confectionem inuentarii creditores hæredis creditoribus defuncti præiudicium inferre nequeant: colligitur inde, quod creditores hæreditarii non indigeant, vt separationis beneficio a patrimonio & creditoribus hæredis, atque vicissim hi a patrimonio defuncti segregentur LAVTERBACH *Diss. de Separat. §. 3.* RICHTER *de Iur. & priuil. creditor. cap. I. membr. poster.* HILLIGER *ad DONELL. L. 23. c. 16. lit. D.* Alii vero in aduersam prorsus eunt sententiam existimantes, quod creditores hæreditarii nihilominus beneficio separationis indigeant, eaque ipso iure non fiat, licet vel maxime hæres cum beneficio inuentarii hæreditatem adierit: quapropter priorem sententiam & LAVTERBACHII aliorumque opinionem his rationibus infringere conantur. Mouent scilicet in contrarium, quod probatum nondum sit, hæredem confecto inuentario teneri, præcisè ex bonis hæreditariis creditoribus defuncti satisfacere; & quod beneficium inuentarii in solius hæredis fauorem con-

concessum sit, ne ipse ultra vires hereditatis teneatur, quo nihil detraheretur eius libertati, æque ex suo patrimonio atque ex bonis a defuncto acceptis creditoribus tum suis tum hereditariis recte soluere, & quamdiu hæres beneficium inuentarii haud alleget, solidum ex vniuersis ipsius bonis creditores non male aut perperam petant. Vberius adhuc istam sententiam inde refutare operam dant; quod non raro hæres ære alieno pressus, tam bona hereditaria, quam sua diuidenda relinquat creditoribus, quo casu non amplius eius interesset, ex quibus bonis creditoribus satisfiat: neque tunc creditoribus cum hærede, sed inter ipsos negotium esse, neque beneficium inuentarii efficere, vt bona hereditaria a bonis reliquis ipso iure sint diuisa, vrgent conf. SCHILTER *Exercit. ad ff. XLVI. §. 47.* WERNHERI *Dissert. de Vsu beneficii deliberandi, aliorumque iuris Romani &c. Cap. IV. §. 13. sqq.* Verum enim uero sentiat quilibet, quid putet; ego autem his rationibus a me impetrare nequeo, qui sententiæ LAUTERBACHII non adstipuler. Etsi enim concedam, quod beneficium inuentarii primario in fauorem hæredis introductum, neque eo ipso hæredi directe impositum sit, vt præcise ex bonis hereditariis creditori soluat: sufficit tamen, quod indirecte & per consequentiam inde fluat, hereditarios creditores vrgere posse, vt sibi ex bonis hereditariis, vbi aliunde ipsis satisfactio non fit, ante omnia soluatur. Idque in antecedentibus satis probatum est, atque inde sequitur, primarium effectum inuentarii esse, quod confusionem iurium defuncti & hæredis impediatur, ac separationem illorum inducat *L. fin. §. 1. 4. & 9. Cod. de iure deli-*

deliberandi, vnde non solum proprie est apud Romanos, quod hæres non teneatur creditoribus defuncti ultra vires hæreditatis & ex propriis bonis; sed ex eodem confusionis iurium impedimento & bonorum hæreditariorum ac hæredis separatione partim cessat ratio, ex qua hæreditarii & hæredis creditores ad idem patrimonium pertinere credebantur, partim vero idem fit, quam si creditores ipsi separationem confusorum impetrant. Protinus id facile colligendum est, æque uti hæres propter repertorii consignationem legitime factam non tenetur creditoribus hæreditariis de suis & ultra vires hæreditatis soluere, ita quoque eius creditores, bonis ipsius possessis, idem aduersus creditores hæreditarios virgere posse, quippe qui debitoris sui iura massam bonorum augmentia persequuntur: sint itaque iura inter defuncti & hæredis creditores reciproca; illisque non negetur, quod his competit. Neque ad statum controuersie pertinet, quod beneficio inuentarii intercedente separatio ipso iure non fiat: sufficit enim, quod per inuentarium separatio bonorum & confusionis impedimentum obtingat. Nec plus efficit, quando libertas hæredi tribuitur, soluendi ex quibus bonis velit: namque iuxta antecedentia id non absolute admittendum est; deinde non tam quæstio est, quid ex iis, quæ alterutri creditori soluta sunt, illi acquiratur; imo miscetur isto dubio confusio *iurium* hæredis & defuncti, cum confusione, quam *facti* dicunt. Sic quoque extra quæstionem præsentem est, num hærede inuentarium non allegante creditores defuncti integrum creditum ex vniuersis bonis recte petant: sed numne creditorum iura sint reciproca, vt, quemad-

mo-

modum in hæredis eiusque creditorum commodum contra creditores hæreditarios inuentarium allegari potest, ita his quoque in suum commodum vicissim idem competere debeat. Postremum dubium tum a particulari est, tum principium petit, cum secundum iam dicta per inuentarium confusio bonorum impedita sit: atque ex deductis iam apparet, quod creditores quidem inter se, sed de diuersis bonis diuersorum debitorum negotium habeant. Tandem verba captari mihi videntur, postquam vtrumque beneficium certo iure nititur, & in corpus iuris Imperatorum auctoritate relatum: sane idem est, si creditores decessoris vrgeant, separata huius esse debere bona a bonis hæredis propter inuentarium confectum, ac si absolute & mentione inuentarii non facta separata esse debere bona flagitent. Interim tamen id omittendum non est, quod inuentarium hæredi indultum æque vti separatio creditoribus concessa iure Romano sit singulare beneficium, ad temperandam iuris regulam ordinariam introductum, adeoque citra hæc beneficia regulæ iuris ciuilibus ordinariæ locus sit.

§. XI.

Sed an Germanicum ius Latii scita, an vero naturalia præcepta §. 8. exposita sequatur, nunc quoque generatim viuendum est. Sane non existit sanctio quædam Germanica generalis, quæ principiis iuris vniuersalis §. 8. traditis eadem cum iure Romano addiderit, vt potius quondam principia patria illis aliquid detraxerint: itaque in illis pro ratione sua obligandi vniuersali acquiescendum est, vbi Germanica lex non recessit §. 8. num. 16. & 17. Eaque

Generalia iuris Germanici.

sine dubio Germania seruauit, antequam Romanæ leges ad eam penetrarunt: quarum subsidiaria receptione tamen prisca moribus naturale ius obseruantibus derogatum non est, nisi localia iura in contrarium speciatim doceri queant. Præsertim quum Romanum ius in hac causa durissimis subtilitatibus, quæ demum sequioribus temporibus per indirectum ad æquitatis normam temperandæ fuerunt, superstructum sit: ab eiusmodi tricis autem antiqua iura patria, quo simpliciora simul ac æquiora fuerunt, eo magis abhoruerunt. Aduersantur quoque penitus maiorum nostrorum prisca instituta huiusmodi ambagibus & duritiei: quippe notissimum est, quam restricta fuerit olim potestas disponendi de bonis tum inter uiuos tum mortis causa, in familiæ & successorum emolumentum. Proinde neque omnia bona sua possessor indistincte onerare poterat ære alieno, quod non omne successorem obligatum efficiebat; neque alia fuit successio quam intestata sanguine iunctorum, aut in subsidium pactitia: & quod maximum est ex ipsis his institutis summa æquitate nixis ipso iure citra factum additionis vel simile quod statim a momento mortis decessoris hæreditas pariter ac possessio eius in successores ignorantes quoque transit atque his acquisita est. Iniquissimum ergo fuisse, & cum tota succedendi ratione Germanica parum conuenisset, omnium iurium ac obligationum defuncti confusionem & coalitionem cum patrimonio hæredis statuere. Tantum abest, ut Germanici mores contra naturalem æquitatem omne æs alienum defuncti ultra modum bonorum ab eo relictorum successoris hæreditatis nomine imposuerint, quam

quam demum id constituere crediderunt, quod, pro modo facultatis disponendi de bonis possessis domino compete, ære alieno deducto superest: & sic hæredem pro viribus bonorum hæreditariorum arbitrio defuncti obnoxiorum ad æs alienum soluendum adstrinxerunt; ad quarum virium quantitatem indicandam ex indole successione & fiducia iuramentorum Germanica designatio hæredis iureiurando corroboranda, quam vocant iuram specificationem, sufficit *Iur. Prov. Saxon. Lib. I. art. 6.* Quæ iura quod non solum Saxonia seruet, testes sunt *CARPZ. P. III. C. 33. Def. 8. RICHTER Decif. LX. num 8. STRVV Exercit. XXXIV. thes. 33. HARTM. PISTOR. Lib. II. Qu. 2. num. 4. SCHILTER Exercit. XXXVIII. §. 157.* sed etiam in plerisque locis eadem obtinere, adstruunt *BRUNNEMANN. ad L. vlt. C. de Iure deliber. num. 60. STRYK Vfu Mod. Tit. de Iure deliber. §. 2. MEVIUS de Specificat. iurat. cap. III. §. 6.* licet minus recte adferatur, a iuris rigore *vsu vulgarem plerisque in locis recessisse*, quum potius dici debuisset, quod antiqui iuris patrii *vsus in plerisque locis saluus manserit, & ab eo non recessum, neque is rigore iuris Romani, subsidiarii in Germania, suppressus sit*: antiquorum enim morum ac patriorum institutorum, & quæ inde secundum naturam rei atque rectam rationem fluunt, immutatio & per ius peregrinum in subsidium tantum vocatum suppressio facti est, nec præsumi sed probari debet. Quemadmodum igitur ex his eorumque cum traditis §. 8. collatione liquet, quod quondam in Germania & adhuc in plerisque locis iurium vniuersorum defuncti ante æris alieni reductionem cum patrimonio hæredis nulla fiat de-

gula iuris ciuilib patrii confusio, nec ultra vires hæreditatis hæres teneatur: sic quoque facile est ad intelligendum, quod nulli inde duri effectus in concursu creditorum in præiudicium quorundam ex his dependere possint. Protinus sequitur, haud opus esse singulari auxilio contra iniquas læsiones secundum ordinariam ciuilib iuris rigidi regulam ex confusione iurium resultantes subuenire creditoribus, aut eum in finem iurium, quæ separata tamen manserunt, confusionis effectus duos separationis beneficio tollere: sed recte se habent, qui concursu de bonis defuncti & hæredis moto vtriusque rerum segregationem in Germania non extraordinario iure tanquam singulare beneficium, vti iure Romano, sed ex ordinaria iuris regula obtinere aiunt conf. SCHILTER *Exercit. XLVI. §. 48.* TITIVS ad LAUTERBACHII *Comp. Iuris. ad Tit. de Priuil. credit. obseruat. 1060.* atque iura Saxonica, Marchica, Pomeranica & Megapolitana, quæ a iure Romano in hac causa diuortium facere referuntur a SCHILTER *loc. cit.* BRVNNE-MANN. *de Process. Concurf. Cap. V. §. 12. & Comment. ad Pand. ad L. 1. §. 13. & 16. D. de Separat. num. 26. & ad L. 2. C. de Bonis auctor. iudic. possid. MEVIO Part. I. D. 254. num. 6. & loco supra citat.* fontem habent principia communia iam iam exposita.

§. XII.

Dubia examinaatur.

Hæc quidem ex principis patrii iuris satis deducta sunt: attamen vt dubia quoque, quæ a nonnullis obmoventur, paucis expendantur, operæ pretium erit. Primum enim contra quadam ex communibus hisce Germanici iuris principis, quibus SCHILTE-

RVS

RVS *cit. loc.* Saxonica alii alia quoque iura prouincia-
 lia suo modo fulserunt, non nemo scrupulos inie-
 cit, simulque SCHILTERVM cæterosque nota-
 uit. Obiicitur nempe, SCHILTERVM pro funda-
 mento differentiarum in iurie separandi constituisse,
 quod de iure Saxonico etiam non confecto inuenta-
 rio, hæres ultra vires hæreditatis iurato edendas non
 teneatur ipso iure; atque huic rationi repontitur:
 quod apud Saxones iurata, quam vocant, bonorum
 specificatio maiorem effectum habere non possit,
 quam inventarium iure ciuili: atqui hoc non impe-
 dire necessitatem impetrandi separationis beneficium,
 ipsum SCHILTERVM largiri *cit. exercit. XLVI. §. 47.*
 Verum enim vero negandum est antecedens suppo-
 situm, quasi iurata Germanis vsitata bonorum hæ-
 ditarianorum specificatio maiorem effectum, quam in-
 uentarium iure Romano habere nequeat. Petit quip-
 pe principium quod vtriusque eadem sit causa, eadem
 indoles, iidem effectus, & quod loco beneficii inuen-
 tarii Romani sit iurata specificatio Germanica. Certe
 erronea hac argumentandi ratione primum illud fal-
 sum supponi non potest, nec secundum quid saltem
 forsan comparanda absolute comparabuntur, nisi quis
 ex præiudicio auctoritatis iuris Romani instituta Ger-
 manica aut propriis aut naturalibus rationibus nixa
 ex Latii legibus, earumque rationibus ciuilibus &
 singularibus minus apte, vti vulgo fieri solet, in-
 terpretari, æstimare & inuitissima cum his in con-
 sonantiam cogere velit: quo ipso simul diuersa pla-
 ne iura diuersis rationibus superstructa insigniter
 inuicem confunduntur, ac disputatio in alium pla-
 ne

ne campum transit. Equidem diuersitatem vtriusque rei satis superque deduxi in antecedentibus §. 9. 10. & 11. cumque in hac diuersitate remotiorum principiorum fundata sit SCHILTERI assertio; vereor vt dubium ipsi motum & mentem eius & statum controuersia tangat. Eo scilicet redit SCHILTERI sententia, quod de iure Saxonico ex ordinaria regula iuris non accidat omnium iurium defuncti & hæredis confusio, vt adeo non opus sit effectus duos inde dependentes extraordinario beneficio, nempe inuentarii respectu onerum hæredi accrescentium, aut separationis bonorum respectu incommodorum creditores prementium euertere; sed quod bona vtroque respectu separata sint, vsque dum æs alienum deductum, quorum quantitas tantum indicanda iurata hæredis specificatione; quæ itaque minime est beneficium aliquod contra iuris ciuilibus rationem introductum, vti inuentarium Romanum, adeoque vtriusque dispar est conditio & effectus, cuius rei rationes habes §. 11. Nunc posterius argumentationis membrum nos minime ferit; quanquam illius veritas quoque iam examinata sit §. 10. & sic conclusio aduersa per se corrui. Porro vapulat consecutio SCHILTERI; quia hæres vltra vires hæreditatis iurato indicandas non tenetur, ergo postulatio separationis non est necessaria, sed ipso iure venit, nec vt beneficium impetratur: oggeritur enim, quod prius sit beneficium hæredis, posterius creditorum; & ab illo ad hoc idoneum argumentum duci nequeat. At vero in promptu est defensio SCHILTERI, actique iam sunt labores, si modo
huc

huc applices deducta §. 10. Insuper ex resolutione prioris oppositionis statim apparebit, quod minime a diuersis ad diuersa inidonee argumentatus sit Ictus, cum vtriusque eadem sit ratio vltior, nimirum quod ex patrii iuris analogia non fiat iurium defuncti & hæredis confusio, nisi in eo, quod deducto ære alieno superest. Quin semper redit circulus, & id, quod in quæstione est, obiicitur, nempe ex nimio auctoritatis præiudicio Romanum ius pro regula primaria in Germania perperam supponitur, & ex eo patria instituta æstimantur: cum tamen Germanica iura, naturalem rationem sectantia & retinentia, contrariam faciant regulam, vt Romano subsidio opus non sit; quoniam Germani naturali iuri non superaddiderunt Romanam omnium iurium decessoris & successoris confusionem, quæ ordinario iure obtineret, adeoque nec huius nec creditorum intuitu beneficii extra ordinem effectus confusionis euertentibus opus est. Itaque probandum fuisset, si argumentum quid valere deberet, in Germania obtinere iniquam Romanam confusionem omnium iurium & actionum actiuarum & passiuarum, sine vlla limitatione & absque æris alieni deductione, defuncti cum iuribus hæredis, & absolutam coalitionem eorum, quæ in vel ex bonis utriusque sunt, beneficii singularibus temperandam: quamdiu autem hoc non factum, tamdiu cum SCHILTERO nego, quod specificatio iurata sit singulare beneficium hæredis, & creditores Romano beneficio opus habeant separandi bona, quæ non confusa Et secundum hæc intelligenda non solum sunt, quæ SCHILTERVS *ibidem* §. 48. adstruxit, scilicet in foro Saxoni-

D

co

co creditores non sequi personam hæredis, sed bona defuncti; verum etiam aduersæ sententiæ, quod SCHILTERI assertio non aliter vera sit, quam si id beneficii loco legitime impetrauerint creditores, perinde vt iure ciuili id speciatim impetrari necessum, simul satisfactum est. Deinde in specie de iure Alemannico ipse SCHILTERVS *cit. Exercit. §. 48.* aliter sentit, quam quæ hætenus tradita sunt, putans, in Sueuia minus recte iuris ciuilis definitioni Saxonicum ius præferri, cum hoc ibi non receptum, & in *Iure Alemannico cap. VII.* relatum sit: *Wer Erbe nimmt, der soll auch die Schuld gelten, die der todte Mann gelten sollt &c.* quemadmodum & *Leges Ripuariorum Cap. LXVII. §. 1.* hæredem ad omne æs alienum defuncti, licet vires hæreditatis excedat, soluendum obstringerent, adeoque Alemannis magis cum Romanis quam cum Saxonibus in hoc iuris articulo conueniret. Attamen ea, quæ laudatus ICTUS Saxonica iura dixit, potius communibus Germaniæ rationibus & vniuersalibus iuris naturalis principiis niti, minime autem proprium & singulare aliquod ius Saxonicum esse, sæpius dictum est. Non ergo opus est extra Saxoniam receptione eorum singulari, sed tamdiu illis standum, donec, aliud alibi introductum esse, liquido probetur. Hoc autem in Sueuia factum esse, ex *cit. cap. VII. Iur. Alemann.* liquido non apparet, quod hæredem ultra vires hæreditatis ad æs alienum defuncti manifeste non obstringit: adeoque in dubio lex accipienda est secundum communia patrii iuris & naturalia principia; neque est, cur eam magis ex legibus Ripuariorum propriis cum

cum Romano iure commixtis interpretari debeamus, quum in plerisque Speculator Sueuicus æmulator sit iuris Saxonici. Forsan autem aliud dicendum ex legibus quorundam locorum, quæ antiquam Germanici iuris obseruantiam in specificatione iurata plane migrarunt, hæredem, nisi inuentarium confecerit, ad omne æs alienum defuncti hæreditatis vires exsuperans soluendum obstringentes? quorsum pertinet *Reformatio Francof. Part. VI. Tit. 3. §. 1. & 6. Reformat. Noriberg. Tit. 38. L. 1. §. 2. Statut. Wormatiens. P. II. L. 3. Tit. 27. Hamburgens. Part. III. Tit. 7. Art. 2. seqq. & suo modo Ordinat. Camer. Brandenb. Tit. 29. §. 4. seqq.* quarum legum verba legas apud STRYKIVM in *Vsu Mod. ff. Tit. de Iur. deliberandi §. 2. & 9.* Attamen has leges in præiudicium creditorum derogasse deductis §. II. minime arbitror. Etsi enim hæres ad omne æs alienum defuncti ultra vires hæreditatis soluendum, nisi inuentarium confecerit, ex his legibus obligetur, id sane factum est, ne forte specificatione iurata hæredes abutantur, & quod hæreditatem adeuntes negligendo configurationem inuentarii legis dispositione præscriptam consensisse videantur in onus a lege impositum: minime vero inde introducta est omnimoda & absoluta omnium iurium & obligationum confusio Romana respectu creditorum, temperanda demum separationis beneficio Romano; verum hi adhuc vrgebunt principia antiqua naturalia, hæreditatem demum esse in eo, quod ære alieno deducto superest, idque demum coalescere & confundi cum patrimonio hæredis. Peregrina enim recepta esse non præsumuntur, sed probanda sunt: & quousque patrium ius non

differte abrogatum, eoque ipsi standum est. Omnis quoque legis interpretatio ita institui debet, ne iniquum neue absurdum quid contineat: at iniquam esse confusionem istam Romanam bonorum defuncti & hæredis satis superque patet ex §. 8. & 9. omnesque Icti confitentur: & quis non videt? quam absolum futurum fuisset, abrogata perantiqua obseruantia naturalis & Germanici iuris ex peregrina iurisprudencia Romana, sine ratione & præter meritum creditorum, in horum iniuriam, iniquam confusionem iurium introducere, eiusdemque duritiem iterum ad æquitatem naturalem mediante beneficio separationis temperare, & sic ineptas ambages atque tricas in locum simplicis æquitatis surrogare velle.

§. XIII.

Differentiæ
speciales, quo-
ad personas.

Fundamentis hoc modo iactis, & generalibus Romani & Germanici iuris differentiis in separationis beneficio sufficienter explicatis, negotium parum difficile erit, differentias speciales superstruere: ex quibus primum expendendæ sunt differentiæ respectu personarum, inter quas separatio bonorum locum habet. Nimirum a) quod iure Romano contra rationem iuris ciuilibus a Prætoribus introductum sit singulare beneficium separationis, indeque illi tantum hoc auxilio fruantur, quibus Prætor illud indulserit, atque hic tantum creditoribus hæreditariis contra creditores hæredis obæratu eo subuenerit, accepimus §. 2. Qua de causa certum est, quod creditores hæredis contra creditores hæreditarios ad patrimonium ipsius hæredis, in præiudicium creditorum hæredis, pro ære alieno defuncti hæreditatis vires exsuperante concu-

currentes, hoc solatio non sint gauisi *L. 1. §. 2. & 5. D. de Separat.* cuius rei rationem suggerit *cit. §. 2. ZASIVS ad hanc Leg.* nisi forsan his extra ordinem mediante restitutione in integrum aduersus calliditatem hæredis succurrendum fuerit, qui in fraudem creditorum suorum obæratam adierit hæreditatem, aut si hæres suspectam hæreditatem dicens compulsus fuerit, adire & restituere hæreditatem, deinde non fit, cui restituat *cit. L. 1. §. 5. & 6.* Attamen nouiore iure Romano æs alienum defuncti creditoribus hæredis, tunc quoque præiudicium inferre non debere, si hæres inuentarium confecerit, merito tum argumento *cit. L. 1. §. 6. in fin.* tum ex dictis *§. 10. adstruo cum RICHTERO citat. tract. cap. I. memb. poster. §. 93. ad 102. & SCHILTERO Exercit. XLVI. §. 44.* Sed de iure Germanico absolute, atque, licet inuentarium non confecerit hæres, huius creditores bonorum eius, tanquam sui debitoris tantum, a bonis hæreditariis separatam rationem inire, sequè a creditoribus hæreditariis segregare possunt, quousque diuersitatem bonorum probare queunt. Nam creditorum hæredis & defuncti iura reciproca esse debere, ipsa suadet naturalis æquitas. Deinde in Germania separatio non fit per modum beneficii contra rationem iuris ciuilib: itaque illa tantum defuncti creditoribus, non autem hæredis creditoribus concessa dici nequit; nec hi ex alia iuris ciuilib regula ordinaria æstimandi sunt. Quippe secundum naturalis iuris in Germania obseruantiam pariter atque instituta patria de ordinaria iuris regula non oritur confusio iurium decessoris & hæredis, nisi deducto ære alieno, vt adeo eousque vtriusque bona

D 3

sepa-

separata maneant, indeque confusorum separatio beneficium singulari non demum sit impetranda. Accedit, quod hæres de iure Germanico ultra vires hæreditatis non teneatur. Et sic creditores hæreditarii non pertinent ad hæredis patrimonium; cui id demum hæreditatis nomine coalescit, quod ære alieno deducto superest. Quapropter minime opus est, ut hæredis creditores beneficium id impetrent, quod ex ratione iuris ordinarii eiusque analogia iam procedit: idque non magis ipsis denegandum est, quam creditoribus hæreditariis, quorum ius iisdem fundamentis nititur, quæ omnia late § 8. 11. & 12. sunt deducta. Quod si vero hæres hæreditatem obæratam diminuatur, tunc ipsum creditorum hæreditariorum debitorem verum fieri, accepimus § 8. num. 9. & 13. Secundum hæc ne quidem ratio diversitatis, cur Prætor apud Romanos creditoribus hæredis contra hæreditarios idem beneficium non indulserit, quæ L. 1. §. 2. D. de Separation. profertur, in Germania locum inuenit. Dicitur enim in *citata Lege*, quod liceat alicui, adiiciendo sibi creditorem, creditoris sui facere deteriorem conditionem. Sed, ut iam mittam circulos, qui in *citata Lege* committuntur in auertenda huius rationis retorsione a creditoribus hæreditariis, ista ratio de iure Germanico ad præsentem quæstionem neutiquam applicari potest: nam cum hæres ultra vires hæreditatis & de suis non teneatur soluere debita defuncti, per §. 11. & 12. sequitur quod hæreditatem adeundo sibi nec adiciat creditores, nec adicere nec hoc modo suorum creditorum conditionem deteriorem facere velit. Quin si hoc in præiudicium creditorum suorum aliquando velit hæ-

hæres, id neque procederet ex principiis patriis, neque propter apertam fraudem hæredis debitoris firmum esset in creditorum incommodum: unde sunt, qui eiusmodi fraudulosum hæredis propositum inde colligunt, si hæres obæratam hæreditatem citra inuentarium adeat SCHILTER. *cit.* §. 44. quo refugio tamen quod in Germania non indigeamus, ex deductis perspicuum est, nisi forte eo tibi consulere velis, ubi hæres ad inuentarii confectionem statutis obstringitur. Ex eadem caussa singularis beneficii creditoribus impetrandi β) iure Romano non omnes creditores hæreditarii separatione gaudebant, sed si plures essent, quorum quidam eam peterent, quidam vero non, illis succurrebatur, minime vero his *L. 1. §. 1. §. 16. D. de Separation.* At in Germania non solum de praxi Pomeranica teste MEVIO *Part. I. Decis. 254. §. Part. III. Decis. 331.* sed etiam alibi id non attendi, quod ea, quæ iuris sunt, iudex teneatur supplere, refert BRVNNEMANN *ad citat. L. 1. §. 16. D. de Separation.* & quod per clausulam salutarem libellis apponi solitam separatio semper tacite censeatur petita STRYK. *in not. ad BRVNNEMANN. de Process. Concurf. Credit. cap. V. §. 12.* Licet autem posterior ratio de virtute clausulæ salutaris non magni ponderis sit: prior tamen satis valida, & in hac separationis bonorum caussa quoque de iure Germanico vera est, non tanquam hodierna demum aut recens praxis a pristino iure diuortium faciens, sed ex principiis naturalis & patrii iuris perantiquis sponte fluens, quæ hac in re semper contraria fuerunt iuri Romano, adeoque subsidiariæ auctoritati huius iuris restiterunt; quippe separatio

tio hæc in Germania non est fingulare beneficium contra iuris ciuilis rationem, sed ex hac ipsa competit. Porro γ) plures sæpe successio- num ordines & hæredum, quorum alter alteri succedit, series existunt, qui singuli decessores & hæredes nonnunquam relinquunt creditores, utpote si *Primus* hæredem scripserit *Secundum*, hic iterum *Tertium*, & *Tertii* bona veneant; quæritur, qui creditores separationem impetrare possint? Et de iure Romano *Primi* creditores audiendi sunt aduersus *Secundi* & *Tertii*; *Secundi* autem tantum aduersus *Tertii*, non vero aduersus *Primi*, *Tertii* denique aduersus *Primi* aut *Secundi* creditores plane non audiuntur, quia creditoribus defuncti tantum, non vero creditoribus hæredis concessa separatio. Sed de iure Germanico contraria obtinet ratio: igitur contraria quoque sit decisio, ut separata virgere queant bona cuiuslibet debitoris creditores, ac *Secundi* creditores contra *Primi*, & *Tertii* contra priorum decessorum creditores æquale ius competat. Pari modo δ) in substitutione pupillari res se habet. De iure Romano enim, si quis hæres parenti exstiterit, quum esset impubes, deinde intra pubertatem decesserit, & substituti bona veneant, qui impuberis hæreditatem adiit, patris quidem, imo etiam impuberis creditores separationem impetrant aduersus creditores substituti, non vero vice versa *cit. L. 1. §. 7. & 8.* At iure Germanico in hypothesi doctrinæ vulgaris, quæ pupillares substitutiones ad Germaniam quoque applicat, substituti creditores eodem iure ut fruuntur, efficiunt dicta sub *lit. a & γ .* Rectius tamen ea, quæ CYPRIAN REGNER AB OOSTERGA in *Censura Belgica*

gica ad L. 2. D. de Vulg. & pupillari substitut. & ad L. 1. §. 7. D. de Separation. de substitutione pupillari Belgio parum apta, indeque de separationis bonorum quaestione propo- sita eiusque non vltu differuit, merito ad Germaniam applicari deberent. Quod e) contra fiscum bona hæ- redis persequentem separatio creditoribus hæreditariis iure Romano concedatur, expeditum pariter ac æquum est L. 1. §. 4. D. de Separation. Neque video rationem sufficientem, cur ex bonis hæreditariis, quæ ante æris alieni deductionem ad hæredis patrimonium non pertinent, adeoque ex rebus alienis fiscus hæredis creditor satisfactionem exigere possit: præsertim de iure Germanico, quo vsque ad æris alieni exsolutionem defuncti & hæredis bona separata manent. Sane su- pra §. 6. num. 5. accepimus, quod in terris Branden- burgicis illis, qui separationis iure frui putant, præ ferendus videatur fiscus propter collectas *Recess. March. citat.* quale ius ad varios alios redditus fiscales & prin- cipis extensum est sanctionibus, quas allegat STRYK. in *Not. ad BRUNNEMANN citat. tract. cap. V. §. 11.* qui- bus adde *Ordinat. Reg. Boruss. de Hypothec. & concurs. §. 135.* & *Edictum Regium, quod emanavit Berolini die 4to Nou. anno 1713. ordin. cit. adiectum sub lit. q.* cumque lege vel statuto deficiente, illud, quod in vicinis locis ius vel obseruantia tenet, applicari soleat *MEVIUS Cons. XLIV. num. 128.* hinc in Ducatu Megapolitano idem ius obtinere putant, vid. *TORNOV. de Feud. Mecklenb. Part. 1. cap. 3. sect. 6. §. 9.* Ast si quaestio est de ipsa re collectabili, ex qua collectæ residuæ exiguntur, tunc certum quidem est, has oneri esse cuius possessori, & sic quoque vero domino, vti dictum §. 6. num. 5.

E

sed

sed tunc quæstio ad præsens thema & hanc separationis speciem minime pertinet. Cateroquin vero ex citatis constitutionibus mihi neutiquam videtur colligendum, quod redditus fiscales ibi relati vero iuri separationis in eo significato sumto, de quo in præsentī tractatur, & quod §. 7. describitur, derogare debeant: quæ leges omnes potius concernunt res ad debitoris patrimonium vere pertinentes, & in his rebus fisco tribuunt prærogatiuam præ illis, qui veri sunt creditores eiusdem debitoris, ac circa easdem debitoris res vna cum fisco concurrunt, qui tamen separationis iure, alio sensu sumto & ad tertium significatum §. 4. relatum pertinente, res debitoris quasdam præ cæteris creditoribus sibi seorsim arrogat, vtpote qui inter hypothecarios priuilegiatos creditores secundæ classis, quam vulgo vocant, separationem in certa quadam re debitoris habent cæteris creditoribus eiusdem quoque classis, aut qui alias idem ius segregandi rem debitoris a cæteris creditoribus ob hypothecam, cum qua res comparata, vel ob hypothecam specialem ex *L. 2. C. de Pignor. & hypothec.* vel ob pignus strictè dictum, vel simile quid vrgent. Nam leges istæ loquuntur de bonis debitoris: at bona defuncti non pertinent ad bona hæredis debitoris ante solutionem debitorum hæreditariorum. Neque illæ præiudicium inferre volunt his, qui dominii iure sua vindicant, licet saltem sit reseruatium dominium in securitatem pretii, de quo fides habita, si reseruatio dominii inserta sit *dem Land- und Hypothequen-Buch Ordinat. citat. de Hypothec. & concurs. creditor. §. 132. seqq.* at vero iisdem cum hoc iure rationibus nititur ve-

rum

rum ius separationis, de quo in his legibus nulla specialis mentio fit. Quin quam longe alio sensu sumatur separationis beneficium in *citatt. Ordinat. de Hypothec.* apparet ex eo, quod proxime post §. 135. quæ præcipuum fisci constituit, sequitur §. 136. vbi post fiscum in impetranda solutione præ aliis collocatur per beneficium separationis hypotheca, siue expressa siue tacita, rei cuiusdam iam imposita, antequam fuerit in bonis debitoris, cuius res nunc veneunt. Præterea in *Edicto de anno 1713.* pro iure prælationis fisco in bonis administratorum præ cæteris creditoribus competente ad ius commune prouocatur, ac fisco primus locus in concursibus creditorum assignatur præ hypothecis antiquioribus consensu domini vel magistratus munitis, & aliis creditoribus alio prælationis priuilegio gaudentibus. Sed de iure communi fisci priuilegium circa bona administratoris non obstat separationi eorum, quæ ad bona administratoris non pertinent; neque separationem urgentes in concursu creditorum locum prætendunt, qui potius se sui que debitoris bona segregant a bonis debitoris, qui ea detinet, adeoque reuera extra concursum huius debitoris, quod sibi debetur, impetrant §. 4. neque hoc separationis ius esse priuilegium prælationis aliquod creditoribus quibusdam indultum, præsertim in Germania, ex superioribus fatis liquet. Nihil itaque aduersus ius separationis verè constitutum, sed tantummodo fisco in casibus *citatt. textibus* expressis primus locus inter absolute priuilegiatos, quos vulgo ad primam classem creditorum referunt, assignatus est, mox post sumtus in concursum impensos, & res, quæ ad concursum non

E 2

per

pertinent, præ hypothecis tamen cum re comparatis, imo & præ expensis funebribus, cæterisque ad primam classem alias relatis.

§. XIV.

Differentiæ
quoad ob-
iectum.

Videamus quoque de differentiis circa obiectum. Hoc loco *a)* se offert ab initio quæstio, an etiam ob res creditori hæreditario hypotheca obligatas separatione opus sit? Disputatur hæc causa in vtramque partem, quam de iure Romani cum WERNHERO *cit. Dissert. Cap. IV. §. 10.* & LAVTERBACHIO *cit. Dissert. Cap. III. §. 8.* affirmo, quia alias privilegiatorum hæredis creditorum prælationis ius hypothecam creditorum hæreditariorum euertere posset. Hoc iure tamen creditores hypothecarios in illis locis Germaniæ non indigere quidam putant, vbi creditores qui hypothecam in re quadam consecuti, antequam debitor hanc acquisiverit, huius creditoribus omnibus præferuntur WERNHER. *cit. loc. §. 11.* Verum ex hoc fundamento creditorem hypothecarium defuncti non semper satis defendi posse, patet ex iis, quæ §. *preced. 13. lit. e.* accepimus. Ideoque omnino etiam hi creditores seperatam bonorum hæreditariorum rationem ineant, licet id non per modum beneficii singularis impetrare debeant; qui potius id saltem vrgebunt, quod pignus suum sibi seorsim separatumque a bonis hæredis permanferit, neque his computari neque a creditoribus huius, quovis priuilegio gaudentibus, occupari possit. Post hæc, *β)* separationem tantummodo indulgeri de iure Rom. re adhuc integra, perspicuum est ex *L. 1. §. 12. & L. 2. D. de Separation.* vt post realem

CON-

confusionem & commixtionem rerum hæreditariarum cum rebus hæredis, veluti si vina vinis, frumenta frumentis admixta, aut postquam res hæreditariæ ab hærede bona fide distractæ sint, hoc beneficium non concedatur. Sed in Germania quoad Marchiam & Pomeraniam aliud existimant MEVIUS *Part. I. Decis. 40. & 254. Part. III. Decis. 331. & Part. IV. Decis. 178.* BRUNNEMANN. *ad L. 1. & 2. D. de Separation.* quam discrepantiam iurium tamen SCHILTERVS *cit. Exercit. XLVI. §. 42.* non agnoscit. Equidem MEVII & BRUNNEMANNI sententiæ non solum cum Marchico & Pomeranico iure, sed etiam generatim cum principiis patrii & naturalis iuris §. 8. & II. expositis magis conuenire puto, in quantum nititur traditis §. 8. *num. 9. & 15.* aut in Germania quoque pretium succedit in locum rerum hæreditariarum. Nimirum in Germania non opus est, vt confusorum iurium demum impetretur & fiat separatio, sed ante æris alieni solutionem iura & bona defuncti ipso iure sunt & manent separata, quorum separata ratio, quæ sua natura mentalis est æque vt Romana confusio iurium, continuatur, etsi corpora quædam rerum hæreditariarum admixta sint corporibus quibusdam ad hæredem pertinentibus: hac confusione & commixtione enim, quam facti vocant SCHILTER. *cit. §. 42.* nihil efficitur, quam communio domini quoad totum corpus ex commixtione compositum, adeoque hoc corpus tantum pro rata domini hæredi competentis pertinet ad obiecta concursus creditorum hæredis, pro rata vero domini hæreditarii corpus illud ad defuncti hæreditatem & creditores hæ-

reditarios pertinet. Deinde in hæreditate pretium in locum rei succedere trallatitium est: idque cur in hæreditate defuncti debitoris, quam creditores eius separatam sibi vindicant, obtinere non debeat, non video. Quapropter colligo, quod iure Germanico res hæreditariæ commixtæ rebus hæredis, si modo existent inter res, quas hæres detinet, quemadmodum etiam pretium ex rebus hæreditariis redactum existans, vel res ex pecunia hæreditaria comparatæ creditoribus hæreditariis seorsim relinquendæ sint. De cætero autem quoad res consumptas ad normam dictorum §. 8. num. 15. recte se habet SCHILTERI sententia, quam fouet *cit.* §. 42. quod scilicet creditores hæreditarii id, quod interest, ex bonis hæredis petere possint, & sic huius fiant creditores, eiusque concursui se immiscere debeant.

§. XV.

Differentiæ
quoad mo-
dum.

De differentiis in modo, quo separatio bonorum obtinetur, non est, vt multa moneam; quæ per se facile intelliguntur ex his, quæ hucusque disserui. Etenim *a)* quia iure Romano separatio tantquam singulare beneficium indulgebatur contra ciuilibus iuris regulam, id non nisi petentibus indultum fuisse; sed iure Germanico iudicem etiam non imploratam separationem decernere posse, iam accepimus §. 13. *lit.* β. quod eo magis verum est, quo magis notum est, iudicem in concursu creditorum in pronuntianda sententia vi officii de ordine & præcipuo creditorum decernere debere, quousque facta ex actis ipsi constant, ex quibus ordo & iura præcipua dependent. Præterea *β)* impetratio huius beneficii
iure

iure Romano inclusa est spatium quinquennali post aditionem numerando *L. 1. §. 13. D. de Separation.* Verum hæc restrictio iure Germanico vix attentionem meretur, nisi iura prouincialia aliud fanciuerint: cum nihil singulare & contra iuris ordinarii rationem in Germania per separationem bonorum contingat. Merito igitur non solum *Constit. Megapol. de dato Schwerin den 29 Ian. 1646.* cuius tenorem exhibet *Magnif. Dn. MANTZEL. Dissert. de Iuribus singular. in Megapoli circa process. concurs. credit. §. 14.* quinquennium reiecit, sed etiam in Marchia, Pomerania & alibi non attenditur, testibus *BRUNNEMANNO de Concurf. credit. cap. V. §. 12. & ad citat. L. 1. D. de Separat. num. 26. MEVIO Part. 1. Decif. 254. HAHNIO ad WESENB. Tit. de Separation. aliisque, quos citat SCHILTERVS Exercit. XLVI. §. 49.* Pro quinquennii obseruantia in foris Saxonie quidem disputat *CARPZOVIVS Lib. IV. Tit. 2. Resp. 18. num. 15. seqq.* sed rationibus admodum infirmis, quæ dubiis ab ipso *num. 11. ad 14.* motis & ex præscriptione Saxonica desumptis prorsus impares sunt. Circa statum controuersie enim egregie errat, & principium petit, quod dicit, Saxones sua definitione duorum temporum totam præscriptionum (scil. Romanarum) obseruationem, tantis vigiliis excogitatum, euertere noluisse, & singulare tempus iure ciuili statutum in foro Saxonico receptum putari, quia noua constitutio seu statutum ad casus speciales in iure antiquo comprehensos non traheretur. Scilicet non in questione est, an Saxonica præscriptio euertere voluerit Romanam, sed an Romani subsidiarii tantum iuris præscriptionem recipere voluerint Saxones contra patrium

trium ius, & ad huius euerfionem? quod negandum. Neque vniuerfaliter afferi potest, tempus fingulare iure ciuili statutum in foro Saxonico receptum putari: quod restringendum est ad negotia iuri Romano propria, a Saxonibus inde recepta: at hoc aliter se habet in separatione bonorum, vti supra abunde deductum est. Prorsus falsum est, & iura Romana cum Germanicis atque vtramque rempublicam inuicem miscet, quod Saxonica præscriptio ex noua constitutione sit, iuri speciali antiquo non derogante: namque Saxonicum ius minus apte respectu peregrini iuris Romani dicitur noua constitutio, quia hoc in Germania sero & in subsidium saltem receptum est. Falsum denique est, separationem bonorum in Germania ius fingulare esse.

§. XVI.

Differentiæ
quoad effe-
ctum.

Tandem, quod ad effectum separationis attinet, iure Romano ambiguum fuit, num separatione impetrata creditores hæreditarii, quibus ex defuncti bonis non satisfactum, reuerti possint ad hæredis bona propria, si huic quid supersit, postquam proprii creditores dimissi sunt? Negantem tamen & veriolem sententiam adstruxit, simulque de legibus sibi obstantibus disseruit STRAVCH. *ad Ius Iustinian. Dissert. XXVIII. Thes. 18. ibique* THOMASIVS nisi quod ex iustissima ignorantia contra temere petitam separationem creditoribus restitutionem in integrum promittat *L. 1. §. 17. D. de Separation.* At de iure Germanico expedita magis est sententia negans ex principiis certioribus *§. 11. iunct. §. 8. num. 8. seqq.* explicatis, secundum quæ hæres de suis pro ære alieno defuncti plane non tenetur, exceptis

exceptis casibus §. 8. n. 9. & §. 12. relatis. Quam ob rem nec per restitutionem in integrum creditores bona hæredis aggredi possunt, quippe per separationem, quæ ipso iure existit, non læsi, cum hæres iis nunquam obligatus fuerit, adeoque obligationem contra naturalem æquitatem illi imponere, aut confusio- nis iurium, quæ non adfuit, effectus restaurare per restitutionem in integrum nequeunt. Nec protesta- tio ex cautela BRUNNEMANNI ad L. 1. §. 16. D. de Se- paration. num. 30. de referuando regressu aduersus hæ- redis bona creditoribus hæreditariis ad acquirendum ius, quod contra hæredem illis nunquam competiit, & ad obligationem nouam hæredi non obligato im- ponendam proficiet.

§. XVII.

Restat tertia separationis species secundum §. 4. in fin. De istis spe- cie s. de que- si separa- tione. quam quasi separationem dicunt, quæ non consistit in separata habita ratione diuersorum patrimoniorum & creditorum diuersorum debitorum, sed in segregatione certarum rerum, obtinente inter creditores vnus eiusdemque debitoris, quorum quidam in concursu quas- dam res debitoris sibi præcipuas arrogare possunt. Ve- rum partim de quibusdam casibus supra §. 13. lit. e. inci- denter iam actum, partim autem proprie ad præsens in- stitutum res non pertinet, partim denique principia, quæstiones circa hanc speciem occurrentes decidendi, aliunde sunt petenda, quorum deductioni iam non va- cat. Idcirco tantum præcipuas differentias in breuem summam coniectas exhibebo. De iure Rom. nempe a) si feruus duas exercuerit negotiationes, vel eius- dem negotiationis duas habuerit tabernas, sed in sin- gulis

gulis diuerfos habeat creditores, hi ius habent separandi merces diuersarum negotiationum & tabernarum, in quas seorsim crediderunt *L. 5. §. 15. & 16. D. de Tributor. actione.* At de iure Germanico defunt ferui peculiis Romanorum more instructi: ergo hoc occurrere nequit. Porro β) iure Rom. si filii familias bona ueneunt, qui castrense peculium habet, creditores castrenses separant peculium castrense ab iis, qui crediderunt, antequam militaret *L. 1. §. 9. D. de Separation.* Sed peculia Romana filiorum familias ad Germaniam non quadrare, neque apud nos unum hominem & filium familias diuersis patrimoniis seu patrimoniolis instructum esse, alio tempore & loco docebitur: inde nec in hac re usum habebit ius Romanum. Ex his, maxime ex *L. 5. citat. §. 15.* colligunt **ICTI**, γ) si mercator diuersas habeat tabernas, diuersasque exerceat negotiationes, quod creditores eius tabernæ merces separare sibi que inde primo satisfacere possint, cuius intuitu crediderunt **BRVNNE-MANN.** *ad citat. L. 5. STRYK. in Not. ad BRUNNEMANN. de Concurf. creditor. cap. V. §. 13. SCHILTER. Exercit. XXVII. §. 51.* Quemadmodum autem hanc consecutionem a feruis peculiaribus Romanorum ad liberos homines minus recte fieri, iam monuerunt **CYPRIAN. REGNER. AB OOSTERGA** *Disput. ad Pand. ad citat. L. 5. §. 15. STRVV. Exercit. XLIV. §. 16.* alique a **STRVIO & SCHILTERO** citati: ita certe de iure Germanico nec ego video rationem solidam huius consecutionis, & per eam formatæ separationis; ac in libero homine diuersis tabernis instructo omnino cessat ratio, quæ obtinuit in feruis Romanis obligationis incapibus, quod scilicet

licet vnusquisque creditorum merci magis, quam ipsi seruo crediderit *cit. L. 5. §. 15. D. de Tributor. actione*, cum potius quilibet creditor & personæ debitoris, & integri eius patrimonii rationem habere soleat. Fallitur itaque TITIVS ad LAVTERBACH. *Comp. Iur. obseru. 1060.* hoc separationis beneficium iuris naturalis esse asserens. Nec magis stringunt, quæ SCHILTERVS *cit. loc.* reposit, quod omnes interpretes dictam rationem & superstructam separationem etiam de filiofamilias intelligant: nam auctoritatis præiudicium non attendendum est; nec ex hac sententia aliquid singulare efficitur, quia etiam filiorumfamilias Romanorum obligationes admodum restrictæ fuerunt, eorumque peculia instar diuerforum patrimoniorum se habuerunt. Nec alia ratio, quam ex §. 16. *citata L. 5.* profert SCHILTERVS, ne scilicet ex alterius re merceue alii indemnes fiant, alii damnum sentiant, vniuersaliter vera nec adæquata est. Taceo, quod iuris separationis restrictio, quam ex ICTIS refert SCHILTERVS, si nimirum omnes tabernæ sint soluendo, totam regulam destruat, & rem inanem faciat. In terris Brandenburgicis tamen per *Edictum de dato Berlin den 12. Nou. 1727.* creditoribus separatio conceditur lanæ, quæ fabricatoribus credita est, so denen *Woll-Arbeitern vorgeschossen*, & mercium ex lana in his terris confectarum, quæ incolis lanariis aut mercatoribus creditæ sunt, quatenus hæ res adhuc inter debitoris bona exstant. Aliæ adhuc genera quasi separationis recensent: vtpote d) si libera petierit bonorum possessionem secundum tabulas damnosam, patronum contra hæreditarios creditores separationem petere *L. 6. §. 1. D. de Separation.* At

iure Germanico id vsu destituitur, deficiente iure patronatus Romano. Item s) seruus hæres necessarius, si non attigerit bona patroni, nihilque inde in suam vtilitatem verterit, iure Romano petere potest contra creditores hæreditarios, vt separetur, quidquid postea acquisiuerit, & testator ei debeat *L. 1. §. ult. eod.* Sed id iure Germanico iterum nullius vsus, quo domini homines proprios suos vix instituent hæredes, nec hi necessarii sunt hæredes, nec, si essent, hi magis quam alii hæredes ex ordinaria iuris ciuilibus regula vltra vires hæreditatis tenerentur §. 11. & 12: adeoque beneficio separationis non indigent. Hæc sufficiant Speciminis Academici loco: cætera ex dictis facile erunt diiudicanda, aliue occasione referuntur. Ego autem DEO TRIVNO gratias ago humillimas, cuius sub directione & opusculo huic & curriculo Academico impositus

F I N I S.

ERRATA EXSTANTIORA.

- P. 13. lin. 14. pro 109. leg. 193.
 p. 17. lin. 1. pro vlt. leg. vltra
 p. 19. §. XI. lin. 3. pro viuendum leg. videndum.
 p. 20. lin. 25. pro iniquissimum leg. iniquissimum.
 p. 21. lin. 3. pro compete leg. competente.

05 H 745

ULB Halle

3

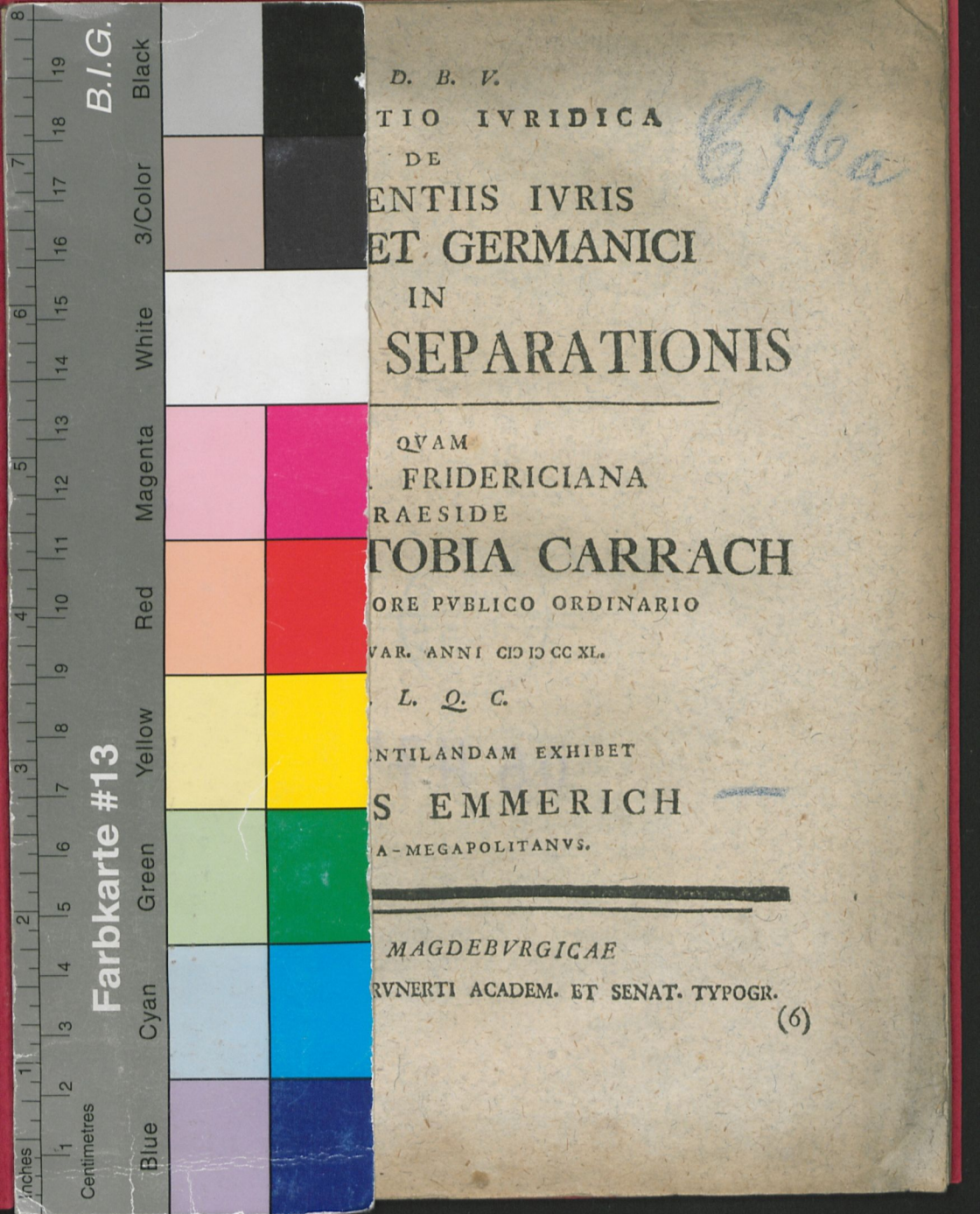
004 228 391

sch

B.I.G.

Black
3/Color
White
Magenta
Red
Yellow
Green
Cyan
Blue

Farbkarte #13

D. B. V.
TIO IVRIDICA
DE
ENTIIS IVRIS
ET GERMANICI
IN
SEPARATIONIS

676a

QVAM
FRIDERICIANA
RAESIDE
TOBIA CARRACH
ORE PVBLICO ORDINARIO

VAR. ANNI MDCCCXL.

L. Q. C.
NTILANDAM EXHIBET

S EMMERICH
A-MEGAPOLITANVS.

MAGDEBVRGICAE
RVNERTI ACADEM. ET SENAT. TYPOGR.

(6)